

Oppsummering av høring: Nye jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for perioden 1. april 2017 – 31. mars 2022.

Innhold

Oppsummering av høring: Nye jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for perioden 1. april 2017 - 31. mars 2022.	1
Innledning	5
Høringsinstanser	6
Hjortevilt	10
Elg	10
Gjeldende jakttid for elg	10
Forslag til ny jakttid	11
Bakgrunn	13
Oppsummering av høringsuttalelser	14
Direktoratets vurdering og konklusjon	17
Fugl	20
Storskarv	20
Gjeldende jakttid for storskarv	20
Forslag til ny jakttid	20
Bakgrunn	20
Underart <i>carbo</i>	20
Underart <i>sinensis</i>	21
Oppsummering av høringsuttalelser	21
Direktoratets vurdering og konklusjon	23
Kortnebbgås	24
Gjeldende jakttid for kortnebbgås:	24
Forslag til ny jakttid	24
Bakgrunn	24
Oppsummering av høringsuttalelser	25
Direktoratets vurdering og konklusjon	26
Grågås	27
Gjeldende jakttid for grågås	27
Forslag til ny jakttid	27
Bakgrunn	27
Oppsummering av høringsuttalelser	28
Direktoratets vurdering og konklusjon	29
Havelle	29

Gjeldende jakttid for havelle	29
Forslag til ny jakttid	29
Bakgrunn	29
Oppsummering av høringsuttalelser	30
Direktoratets vurdering og konklusjon	30
Svartand	30
Gjeldende jakttid for svartand	30
Forslag til ny jakttid	30
Bakgrunn	30
Oppsummering av høringsuttalelser	31
Direktoratets vurdering og konklusjon	32
Ærfugl	32
Gjeldende jakttid på ærfugl:	32
Forslag til ny jakttid	32
Bakgrunn	33
Oppsummering av høringsuttalelser	33
Direktoratets vurdering og konklusjon	34
Gråmåke	35
Gjeldende jakttid på gråmåke	35
Forslag til ny jakttid	36
Bakgrunn	36
Oppsummering av høringsuttalelser	36
Direktoratets vurdering og konklusjon	37
Svartbak	38
Gjeldende jakttid på svartbak:	38
Forslag til ny jakttid	38
Bakgrunn	38
Oppsummering av høringsuttalelser	39
Direktoratets vurdering og konklusjon	40
Lirype og fjellrype	41
Gjeldende jakttid for lirype og fjellrype, samt bestemmelser om snarefangst av rype:	41
Forslag til ny jakttid	41
Bakgrunn	41
Oppsummering av høringsuttalelser	42
Direktoratets vurdering og konklusjon	43

Svarttrost og måltrost	46
Forslag til ny jakttid	46
Bakgrunn	46
Oppsummering av høringsuttalelser	46
Direktoratets vurdering og konklusjon	46
Fremmede arter	47
Vaskebjørn	47
Forslag til ny jakttid	47
Bakgrunn	47
Oppsummering av høringsuttalelser	47
Direktoratets vurdering og konklusjon	48

Innledning

Jakt, fangst og sankning av egg og dun er viktige deler av den norske naturbruks- og friluftslivstradisjonen. Disse aktivitetene er kilde til naturopplevelser, økt livskvalitet og bedre helse for mange. Regulering av jakttidene er et nødvendig virkemiddel i forvaltningen av viltressursene.

I henhold til lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 15 og 16 skal vedtak om å tillate høsting av vilt treffes med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven).

I forbindelse med revidering av forskrift om jakt- og fangsttider ble forslag til nye jakt- og fangsttider for perioden 1. april 2017–31. mars 2022 sendt på høring i april 2016. Miljødirektoratet mottok totalt 248 høringssvar. Alle er gjennomgått, og nye jakt- og fangsttider er basert på høringssvarene, faglige hensyn og politiske styringssignaler. I dette dokumentet gir vi en oppsummering av høringssvarene og en oversikt over direktoratets vurderinger og konklusjoner.

Enkelte bestander av viltlevende dyr er i betydelig tilbakegang, både globalt og nasjonalt, selv om for eksempel hjorteviltet har hatt framgang i Norge. Årsakene til tilbakegangen er sammensatt, men resultatet er at flere arter produserer mindre høstbare overskudd enn tidligere. Konsekvensen av tilbakegang i bestander er grunnen til at hovedtrenden i denne høringen er preget av innskrenking i antall arter, jakttid og områder hvor arter kan jaktes.

Samtidig som utviklinga med at stadig færre arter er jaktbare og har lavere bestander, øker antall jegere i Norge. Gode holdninger og en god jegerutdanning er derfor nødvendig for at jakta fortsatt skal være bærekraftig.

Antallet som har respondert på jakttidshøringen denne gangen er noe lavere enn i 2011, noe som kan indikere høy tilslutning til høringsforslagene. Forslagene knyttet til jakt på lrype, fjellrype, måltrost og svarttrost har gitt flest høringssvar.

Arter med samme status i Norsk rødliste for arter er ikke nødvendigvis behandlet likt i ny forskrift. Endringer i nasjonal forskrift er et sterkt virkemiddel, som benyttes dersom lokale og privatrettslige reguleringer ikke kan løse en utfordring. Det skal ligge tungtveiende faglige hensyn til grunn for regulering av nasjonal jakttid.

Momenter som kan skille praksis for arter med samme status i rødlista kan være:

- Om arten kan forvaltes lokalt gjennom privatrettslig regulering av jakttid, antall jegere og antall felt av hver jeger (for eksempel rype og skogsfugl), eller om slik lokal regulering ikke er mulig (for eksempel sjøfugl ved fri jakt på hav og fjord)

- Artens evne til å produsere store ungekull og dermed raskt kunne reetablere solide bestander
- Artens utbredelse geografisk og tilknytning til begrenset habitat
- Samlet bestandsstørrelse og høstingstall

Ved fastsetting av forskrift etter høring vil ulike svar vektas forskjellig, avhengig av både argumentasjon og forhold ved den enkelte avsender (hvem er avsender, i hvilken grad er avsender berørt av en bestemmelse, i hvilken grad er avsender representant for større grupper av enkeltpersoner eller institusjoner, mv). Eksempelvis vil høringssvar fra myndigheter og nasjonale organisasjoner veie tyngre enn svar fra mindre, lokale organisasjoner og enkeltpersoner. Avveininger mellom ulike høringssvar vil nødvendigvis inneholde elementer av skjønn. Det gjelder også i fortolkningen av tilfeller der høringsinstanser ikke har svart på høringen eller der det kun er gitt svar til deler av høringen.

Der høringsinstansene skriver at de ikke har merknader til et konkret forslag tolkes det som at disse ikke er aktivt mot, og er ikke tatt med i direktoratets oppsummering. Konkrete forslag fra høringsinstanser er kun referert hvis de ikke sto beskrevet i høringsnotatet.

Høringsinstanser

Miljødirektoratet har mottatt høringssvar fra 15 **fylkeskommuner** (Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Oppland, Hedmark, Akershus, Buskerud, Vestfold, Østfold, Telemark, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland) (18 pluss Oslo kommune i tilsvarende høring i 2011). Svarene fra fylkeskommunene varierer, fra ingen kommentarer til godt begrunnede høringssvar. Noen av fylkeskommunene har laget en grundig og god oppsummering fra kommunene, mens andre kun har videresendt kommunenes svar til Miljødirektoratet. Det er totalt 105 **kommuner** (155 kommuner i tilsvarende høring i 2011) som har avgitt svar.

Finnmark fylkeskommune har sammenfattet uttalelsene fra fire kommuner (Alta, Nesseby, Tana og Kvalsund) samt uttalelse fra Reinbeitedistrikt 9. Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, rype og grågås.

Troms fylkeskommune har sammenfattet uttalelser fra to kommuner (Karlsøy og Målselv). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, rype, grågås, måltrost og svarttrost.

Nordland fylkeskommune har oppsummert svar fra ni kommuner (Beiarn, Bodø, Evenes, Fauske, Hemnes, Nesna, Saltdal, Tjeldsund og Tysfjord). I tillegg har de sendt over høringsuttalelsen fra Salten friluftsråd. Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg og rype.

Nord-Trøndelag fylkeskommune har summert opp svar fra 17 kommuner (Snåsa, Høylandet, Verran, Namsskogan, Steinkjer, Røyrvik, Nærøy, Namsos, Overhalla, Namdalseid, Fosnes, Grong, Stjørdal, Lierne, Meråker, Levanger og Verdal). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, kortnebbgås, grågås, gråmåke, svartbak, rype, måltrost, svarttost og vaskebjørn.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har oversendt høringsuttalelser fra to kommuner (Hitra og Hemne) og Fosen hjorteviltregion (Rissa, Bjugn, Ørland, og Roan). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, storskarv, kortnebbgås, havelle, gråmåke, svartbak, rype, måltrost, svarttost og vaskebjørn.

Møre- og Romsdal fylkeskommune har ikke sendt egne kommentarer, men har oversendt svar fra fem kommuner (Hareid, Herøy, Ulstein, Surnadal og Rindal). Svarene er oppsummert av Miljødirektoratet.

Sogn og Fjordane fylkeskommune har ikke sendt egen uttalelse, det mangler også svar fra kommuner i dette fylket.

Hordaland fylkeskommune har oversendt svar fra én kommune (Odda). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, gråmåke, svartbak, rype, måltrost og svarttost.

Rogaland fylkeskommune har referert svar fra to kommuner (Vindafjord og Sola). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, måltrost og svarttost.

Vest-Agder fylkeskommune har oversendt egne kommentarer, samt oppsummering av svar fra åtte kommuner (Sirdal, Songdalen, Søgne, Åseral, Farsund, Flekkefjord, Hægebostad og Kvinesdal). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, storskarv, kortnebbgås, grågås, havelle, svartand, ærfugl, gråmåke, svartbak, rype, måltrost, svarttost og vaskebjørn.

Aust-Agder fylkeskommune har ikke sendt egen uttalelse, det mangler også svar fra kommuner i dette fylket.

Telemark fylkeskommune har summert opp svarene fra 10 kommuner (Tinn, Bamble, Nome, Sauherad, Bø, Kragerø, Porsgrunn, Drangedal, Skien og Siljan). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg og ærfugl.

Buskerud har sendt oppsummering av svar fra 11 kommuner (Hole, Nore og Uvdal, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Sigdal, Modum, Krødsherad, Ringerike, Flå, Kongsberg og Drammen). Fylkeskommunen har ikke egne kommentarer til jakttidshøringa.

Akershus fylkeskommune har oppsummert svar fra tre kommuner (Aurskog-Høland, Eidsvoll og Skedsmo). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, måltrost og svarttost.

Vestfold fylkeskommune har oversendt egen uttalelse, samt svar fra to kommuner (Larvik og Tønsberg), som er oppsummert av Miljødirektoratet. Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, storskarv, grågå, havelle, svartand, ærfugl, gråmåke, svartbak, måltrost, svarttost og vaskebjørn.

Østfold fylkeskommune har oversendt egen uttalelse, samt oppsummering av svar fra fem kommuner (Sarpsborg, Marker, Halden, Aremark og Rømskog). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, ærfugl, måltrost og svarttost.

Oppland fylkeskommune har sendt over sine egne kommentarer, samt oppsummering av svar fra 12 kommuner (Sør Aurdal, Vågå, Søndre Land, Nordre Land, Lesja, Nord Fron, Gran, Lunner, Jevnaker, Gausdal, Øyer og Lillehammer). Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg, storskarv og rype.

Hedmark fylkeskommune har sendt over sine egne kommentarer, samt at høringsvar fra en kommune (Tolga) nevnes, uten at det gjengis i sin helhet. Fylkeskommunen hadde kommentarer til jakttid for elg.

Totalt ni **fylkesmenn** (10 i 2011) har sendt høringsvar, disse er Aust- og Vest-Agder, Buskerud, Finnmark, Hedmark, Nord-Trøndelag, Oslo og Akershus, Rogaland, Sør-Trøndelag og Østfold.

Det har kommet svar fra tre **offentlige instanser på departements-/direktoratsnivå**. Disse er Mattilsynet, Landbruksdepartementet og Fiskeridirektoratet.

Miljødirektoratet har mottatt høringsvar fra Sametinget.

Miljødirektoratet har mottatt høringsvar fra sju **nasjonale næringsorganisasjoner**. Disse er Finnmarkseiendommen, Statskog, NORSKOG, Norges Bondelag, Norsk Almenningsforbund, Norges Fjellstyresamband og Norges Skogeierforbund.

Miljødirektoratet har mottatt høringsvar fra ni **nasjonale interesseorganisasjoner**: Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), NOAH, Samarbeidsrådet for Biologisk Mangfold (SABIMA), Norsk Zoologisk Forening (NZF), Foreningen våre rovdyr (FVR), Norsk Ornitologisk Forening (NOF), WWF, Friluftsrådernes Landsforbund (FL) og Jegernes Interesseorganisasjon

Kun én **vitenskapelig institusjon** har uttalt seg. Det er Institutt for kriminologi og rettssosiologi ved Universitetet i Oslo.

Miljødirektoratet har mottatt høringssvar fra 22 lokale/regionale organisasjoner (Aurskog-Høland elgforvaltningsråd, Elregionen Mjøsa-Glomma, Elregionen Trysil-Rendalen-Åmot, Foreningen "Skolehuset" Ny-Hellesund, Fosen Naturvernforening, Glommen Skog, Grunneiernes Frittstående Organisasjon i Vest-Agder, Hjorteviltregion 3 - Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, Meråker JFF, Midt Siljan Jaktforening, Naturvernforbundet Lillehammer, Naturvernforbundet Vest-Agder, NJFF Vestfold, NOAH Sogn og Fjordane, NOF avd. Oppland, NOF Østfold, Salten Friluftsråd, Stangeskovene AS, Viken Skog, Vågå JFF, Øvre Romerike Elregion og Åmot Utmarksråd)

I tillegg har 23 fjellstyrer, hjorteviltvald, grunneierlag og store grunneiere samt 53 privatpersoner uttalt seg til høringa. De aller fleste av høringssvarene fra privatpersoner er knyttet til forslaget om å fastsette jakttid for svart- og måltrost.

Samlet har det kommet inn **248** høringsuttalelser (**251** i 2011).

Hjortevilt

Elg

Gjeldende jakttid for elg

I de kommuner hvor det er åpnet for adgang til elgjakt i Finnmark,

Troms, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylker 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Kautokeino og Karasjok 01.09. - 30.09.

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker 10.09. - 15.11.

Oppland fylke 25.09. - 31.10.

Unntatt: Lunner kommune 05.10. - 31.10.

Telemark fylke 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Sauherad, Siljan, Porsgrunn, Skien, Nome, Bamble, Kragerø, samt Drangedal unntatt Tørdal etter den gamle soknegrensa, og Bø unntatt den del av kommunen som ligger sør og vest for Bøelva 05.10. - 31.10.

Buskerud fylke 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Hurum, Røyken, Lier, Hole, Drammen, Øvre Eiker og Nedre Eiker 05.10. - 31.10.

Østfold, Akershus, Oslo og Vestfold fylker 05.10. - 31.10.

Hedmark fylke 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Eidskog, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Grue, Åsnes, Våler, Elverum vest for Glomma, Stange, Løten, Hamar og Ringsaker 05.10. - 31.10.

Vest-Agder fylke 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Kristiansand, Søgne, Songdalen, Vennesla, Marnardal, Audnedal, Mandal, Lindesnes, Lyngdal, Farsund og Flekkefjord 05.10. - 31.10.

Aust-Agder fylke 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Risør, Gjerstad, Vegårshei, Tvedestrand, Arendal, Froland, Grimstad, Birkenes, Lillesand, Evje og Hornnes, øst for Otra og Iveland 05.10. - 31.10.

Forslag til ny jakttid

Alternativ 1, kort elgjakt med mulighet for innskrenking i forkant og utvidelse i bakkant:

I de kommuner hvor det er åpnet for adgang til elgjakt* 25.09. - 31.10.

Unntatt: Kommunene Kautokeino og Karasjok 01.09. - 30.09.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Endring i bestemmelser vedrørende delegert myndighet til fylkeskommunen:

Delegering av myndighet

2. Følgende myndighet til å fastsette forskrift er delegert til fylkeskommunen:

- a) Fastsette forskrift om utvidet jakttid på elg, etter søknad fra kommunen, når det foreligger særlige bestands- eller næringsmessige behov.
- b) Fastsette forskrift om innskrenket jakttid på elg og/eller hjort, etter søknad fra kommunen, av hensyn til andre brukere av utmarka.

Innskrenking og utvidelse av jakttid for elg og hjort

Fylkeskommunen kan endre jaktslutt for elg til 30.11. eller 23.12. grunnet bestandsmessige behov. Det skal fremgå av søknaden hvilke hensyn som ønskes ivare tatt, og utvidet jakttid kan kun gis under følgende forutsetninger:

- Det er konflikt i forhold til jordbruk, skogbruk eller trafikk, og
- Utvidelsen er ikke til hinder for annen jakt og friluftslivsutøvelse, og
- Det foreligger klare planer for bestandsreduksjon.

Fylkeskommunen kan endre jaktslutt for elg til 30.11. eller 23.12. grunnet næringsmessige behov under følgende forutsetninger:

- Rettighetshavere har betydelig inntekt fra elgjakt i den utvidede jaktperioden, og eventuelt fra tjenester knyttet til elgjakt, eller det dokumenteres klare planer for dette, og
- Utvidelsen er ikke til hinder for annen jakt og friluftslivsutøvelse, og
- Det tilrettelegges slik at flere jegere får tilgang til elgjakt.

Fylkeskommunen kan, av hensyn til andre brukere av utmarka, endre startdato for jakt på elg og/eller hjort til 05.10. under følgende forutsetninger:

- Kommunen har store arealer med viktighet for nærfriluftsliv, eller
- Det tillates ikke annen jakt og annen friluftslivsutøvelse i store deler av jaktterrenget for elg eller hjort.

Forskrift om endret jaktstart og/eller endret jaktslutt skal alltid gjelde hele kommunen. Fylkeskommunen må påse at nærliggende kommuner vurderes i sammenheng.

I forskrift om utvidet jakttid, skal fylkeskommunen pålegge rapportering via www.settogskutt.no.

Ved mangelfull rapportering i to påfølgende år, skal fylkeskommunen oppheve forskriften. Hvis utvidet jakttid fører til utestengning av andre brukergrupper, kan fylkeskommunen oppheve forskriften.

Ved innskrenkning av jakttid som berører vald som ligger i flere kommuner, gjelder jakttiden i den kommunen der den største andelen av det tellende areal ligger, hvis ikke annet er bestemt av fylkeskommunen.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 3.)

**De fire vestlandsfylkene er tiltenkt samme jakttid som majoriteten av landet, også om høringen viser at det ikke er tilslutning til forslaget over.*

Alternativ 2, lang elgjakt med mulighet for innskrenking i forkant og bakkant:

I de kommuner hvor det er åpnet for adgang til elgjakt* 25.09. - 23.12.

Unntatt: kommunene Kautokeino og Karasjok 01.09. - 23.12.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Endring i bestemmelser vedrørende delegert myndighet til fylkeskommunen:

2. Følgende myndighet til å fastsette forskrift er delegert til fylkeskommunen:

Fastsette forskrift om innskrenket jakttid på elg og/eller hjort etter søknad fra kommunen eller av eget initiativ, av hensyn til andre brukere av utmarka.

Innskrenking av jakttid for elg og hjort

Fylkeskommunen kan endre startdato for jakt på elg og/eller hjort til 05.10,

og/eller endre sluttdato for jakt på elg og/eller hjort til 31. 10. eller 30.11.

under følgende forutsetninger:

- Kommunen har store arealer med viktighet for nærfriluftsliv, eller
- Det tillates ikke annen jakt og annen friluftslivsutøvelse i store deler av jaktterrenget for elg eller hjort, eller
- Kommunen domineres av arealer med stor viktighet for reindriftsnæring i jaktperioden.

Forskrift om endret jaktstart og/eller endret jaks slutt skal alltid gjelde hele kommunen. Fylkeskommunen må påse at nærliggende kommuner vurderes i sammenheng.

Ved innskrenkning av jakttid som berører vald som ligger i flere kommuner, gjelder jakttiden i den kommunen der den største andelen av det tellende areal ligger, hvis ikke annet er bestemt av fylkeskommunen.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 3.)

**De fire vestlandsfylkene er tiltenkt samme jakttid som majoriteten av landet, også om høringen viser at det ikke er tilslutning til forslaget over.*

Ingen endring i helgefredning i Nordmarka ved Oslo

Ingen av de foreslåtte endringene i bestemmelsene for jaktstart, jaks slutt eller fylkeskommunens adgang til å endre jakttidene vil føre til endring fra dagens bestemmelser vedrørende jakt i Nordmarka ved Oslo. Det er ikke tillatt å jakte elg lørdager og søndager i følgende områder i Oslo, Akershus og Buskerud fylker: Asker, Bærum, Hole, Lørenskog, den delen av Lier kommune som ligger øst for riksveg 285 og Holsfjorden og den delen av Oslo kommune som ligger sør for en linje trukket fra der

kommunegrensen mot Ringerike krysser Langlivatnet rett øst for V. Fyllingen, videre østover langs vassdraget over Ø. Fyllingen-Bjørnsjøen-Helgeren-L. og St. Gørja til Manntjern og St. Svarttjern i kommunegrensen mot Nittedal. Disse bestemmelsene er ikke på høring.

Bakgrunn

I løpet av inneværende jakttingsperiode har det vært mange henvendelser angående elgjakttidene. Noen ønsker utvidet og ensartet jakttid for elg, andre ønsker bedre tilgang for andre brukere av utmarka under elgjakta. Miljødirektoratet konstaterer at dagens ordning har gitt mange ulike jakttider fra kommune til kommune. Vårt siktemål er at jakttida skal være mer oversiktlig og forutsigbar for alle brukere.

I høringen har vi lagt til grunn behovet for en mer ensartet og forutsigbar jakttid, og Miljødirektoratet har vurdert to måter å skape forutsigbar jakttid på:

- en art har samme jakttid i hele landet
- et område har samme jakttid uansett hvilken art det jaktes på

De to alternative jakttidene vil ved aktiv bruk av utvidelse og innskrenkning kunne gi samme resultat for en konkret kommune. Vi mener likevel at en ved å gå ut fra kort jakttid med mulighet for utvidelse vil få flere kommuner som beholder kort jakttid. Tilsvarende antar vi at flere kommuner vil beholde lang jakttid dersom det fastsettes lang jakttid nasjonalt, med mulighet for innskrenkning lokalt. Bakgrunnen for dette resonnementet er at vi forventer at flertallet vil unnlate å søke om endring framfor å legge arbeid i en lokal høring i kommunen og en søknad om endring til fylkeskommunen.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	25.09. - 31.10. med anledning for fylkeskommunen til å innskrenke til 05.10. i forkant og utvide inntil 30.11. eller 23.12. i bakkant	25.09. - 23.12. med anledning for fylkeskommunen til å innskrenke i forkant til 05.10. og 31.10. eller 30.11. i bakkant
Direktorater/Departementer (2)	0	1
Fylkesmenn (9)	6	2
Fylkeskommuner (15)	6	8
Kommuner (105)	36	54
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	2	4
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	3	2
Regionale/lokale organisasjoner (22)	6	10
Fjellstyrer/vald/grunneierlag/store grunneiere (23)	5	10
Privatpersoner (53)	1	2
Samlet	65	94

Høringsinstansene er delt, med et klart flertall (93 mot 65) for jakttid 25.09. - 23.12. der fylkeskommunen kan utsette startdato til 05.10. og/eller endre sluttdato til 31.10. eller 30.11. dersom hensynet til andre brukere av utmarka tilsier det.

Ulike kategorier høringsinstanser har ulik preferanse for de to alternativene.

Fylkesmennene er overveiende negative til lang jakttid av hensyn til allmennheten og på bakgrunn av at elgbestandene i stor grad er under kontroll (8 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet). Det argumenteres også med at det vesentligste av elgkvoten felles i løpet av de første få (5-7) dagene av jakta. Fylkesmannen i Finnmark ser behov for lang jakttid for å løse utfordringer knyttet til beiteskader blant annet i naturvernområder.

Fylkeskommunene er forholdsvis delte i sin innstilling. De som er for lang jakttid legger vekt på at lang jakttid med åpning for å korte inn vil være mest rasjonelt og gi minst byråkrati, samt at det legger til rette for økt næringsutvikling. Akershus fylkeskommune påpeker at problematikk knyttet til vanskelig tilgang for andre brukere i utmarka kun forekommer i de kommunene der de ikke har utvidet jakttida. Dette argumentet støttes av Telemark fylkeskommune sin vurdering av at kort jakttid skaper

press mot andre brukere. Troms fylkeskommune mener at lang jakttid vil virke ekskluderende på andre brukere. Nordland Fylkeskommune påpeker at lang jakttid vil pålegge rettighetshavere og elgjegere et større ansvar for å unngå fortrenging av andre brukere (14 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Kommunene er også delt, men et klarere flertall enn for fylkeskommunene går inn for lang jakttid. Kommunenes argumentasjon er den samme som fylkeskommunene (90 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Av de nasjonale næringsorganisasjonene som har uttalt seg går et klart flertall inn for lang jakttid (alt. 2), med følgende argumenter:

- Nødvendig for målrettet uttak av dyr
- Økt mulighet for næringsutvikling gjennom utvikling av tilrettelagt jakt som del av reiselivsprodukter
- Lettere å få til samjakt med småviltjegere/sambruk med andre utmarksbrukere ettersom det blir mer ro over jakta
- Lettere å håndtere av trekkelgproblematikk
- Lettere å løse utfordringer i ulveområder
- Tilgang til elgjakt for flere brukergrupper

Landbruksdepartementet går inn for alternativ 2, lang jakttid, med tilsvarende argumentasjon som de nasjonale næringsorganisasjonene.

Norges Bondelag vil ikke at utvidelse/innskrenkning av jakttida skal måtte omfatte hele kommunen. Norges fjellstyresamband går inn for kort jakttid (alt. 1.), og hovedargumentet er at de ser det som uheldig at elgen skal stresses av jakt over en lang periode på høsten. NORSKOG foreslår å fjerne fylkeskommunens anledning til å utvide jakta i januar. Det har også vært rettet kritikk mot at rapporteringen ved en eventuell utvidelse skal skje via en såkalt halvprivat løsning, Sett og Skutt, hvis alternativ 1 velges. Miljødirektoratet vil for ordens skyld korrigere denne misforståelsen: Sett og Skutt er fullt ut offentlig, og eies av Miljødirektoratet. Data registrert på Sett og Skutt går rett til Hjorteviltregisteret, som er den åpne, offentlige nasjonale databasen for hjorteviltstatistikk. Finnmarkseiendommen finner alternativ 1 med kort jakttid mest hensiktsmessig med tanke på forholdet mellom elgjakt og reindrift. De ser imidlertid behov for utvidelse i en del områder for å kunne møte utfordringer med konsentrert vinterbeiting.

De nasjonale ideelle organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt mellom de to alternativene (tre for alternativ 1, og to for alternativ 2). De som argumenterer for kort jakttid legger vekt på følgende:

- Hensynet til øvrig friluftsliv, mange er redde for å bruke utmarka når storviltjakt pågår.
- Redusere stress på dyrene og gi ro til å bygge opp fettreserver før vinteren.

De organisasjonene som går inn for lang jakttid legger hovedsakelig vekt på at lang jakttid kan legge til rette for bedre samjakt. Samtidig ber organisasjonene om at tilrettelegging for samjakt mellom elgjegere og småviltjegere følges opp. Friluftsrådernes landsforbund er primært positive til lang jakttid, men påpeker at dersom fire av ti bruker utmarka mindre enn ellers under elgjakta må den kortes inn. Dette viser at det er behov for informasjonstiltak, og at fylkeskommunene må vurdere å innskrenke jakttida dersom det ikke legges til rette for samjakt (5 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg er delt mellom de to alternativene (seks for alternativ 1, og ti for alternativ 2). I denne kategorien respondenter er sju som karakteriseres som rene grunneierorganisasjoner, fire elgregioner som er grunneierstyrt, tre jegerorganisasjoner, et friluftsråd og et fylkeslag av NOAH, en dyrevernorganisasjon.

De som argumenterer for kort jakttid legger vekt på følgende:

- Lang jakttid fører til dobbeltbeskatning av trekkende elgbestander, noe som vanskeliggjør forvaltningen i områder uten god regional forvaltning.
- Kort jakttid er bedre for andre brukere av utmarka.
- Redusert konflikt med reindriftsinteresser i forbindelse med reinflytting til vinterbeitene.
- Lettere å målrette utvidet jakttid i områder der det er behov for det.

De organisasjonene som går inn for lang jakttid legger vekt på følgende:

- Behovet for lang jakttid for målrettet uttak av dyr.
- Økt mulighet for næringsutvikling gjennom utvikling av tilrettelagt jakt som reiselivsprodukt.
- Lettere å få til samjakt med småviltjegere/sambruk med andre utmarksbrukere ettersom det blir mer ro over jakta.
- Enklere forvaltning med mindre byråkrati.
- Håndtering av trekkelgproblematikk.
- Løsning av utfordringer i ulveområder.
- Bedre mulighet for å løse konsentrerte beiteskadeproblemer.
- Tilgang til elgjakt for flere brukergrupper.
- Lengre og mindre hektisk drift for viltmottak.
- Behov for lang jakttid for å håndtere skrantesjuka (CWD).

Det påpekes at det er behov for løsninger som forhindrer at vald/jaktfelt har arealer med ulik jakttid som følge av at de ligger i ulike kommuner med ulik jakttid. Videre er flere, både på jeger- og ikke-jegersiden inne på at det ikke bør være jakt under brunsten (16 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Fjellstyrer, vald, grunneierlag og store enkeltgrunneiere som har uttalt seg er delt mellom de to alternativene (fem for alternativ 1, og elleve for alternativ 2).

De som argumenterer for kort jakttid med mulighet for utvidelse, legger vekt på følgende:

- Kort jakttid er bedre for andre brukere av utmarka
- Lettere å målrette utvidet jakttid i områder med behov
- Lang jakttid fører til mye stress på dyrene inn mot vinteren

De organisasjonene som går inn for lang jakttid legger vekt på følgende:

- Behovet for lang jakttid for målrettet uttak av dyr
- Lang jakttid gir mulighet til å få tatt ut hele kvoten på tross av varierende forhold som gir ulik jakteffektivitet fra et år til et annet
- Bedre mulighet for å løse konsentrerte beiteskadeproblemer
- Økt mulighet for næringsutvikling gjennom utvikling av tilrettelagt jakt som del av reiselivsprodukter
- Lettere å få til samjakt med småviltjegere/sambruk med andre utmarksbrukere ettersom det blir mer ro over jakta
- Enklere forvaltning med mindre byråkrati
- Lettere å håndtere trekkelgproblematikk
- Tilgang til elgjakt for flere brukergrupper
- Behov for lang jakttid for å håndtere skrantesjuka (CWD)

Fem høringspartnere ønsker at fylkeskommunen fortsatt skal kunne åpne for jakt i januar. To ønsker opphold i brunsten, eller utsettelse av jaktstart slik at det ikke jaktes under brunsten. Det framholdes av en høringspart at innskrenkning av jakttida ikke bør skje i en hel kommune hvis det er enkeltvald som hindrer allmennhetens bruk av utmarka i jakttida (16 av 23 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Privatpersonene som har uttalt seg er delt mellom de to alternativene (en for alternativ 1, og to for alternativ 2). Uttalelsene spriker, og varierer fra ønske om start 01.09. og 10.10. for de som vil ha lang jakttid, til start etter brunsten og kort jakttid. Én er imot regional adgang til å innskrenke jakttiden.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Forslaget om lang jakttid har flertall i høringa, selv om et betydelig antall høringsinstanser støtter kort jakttid. Fylkeskommunene er tillagt oppgavene med å behandle søknader om lokal endring av jakttida. Fylkeskommunene er delt, med et lite flertall for lang jakttid. Også flertallet av kommunene er for lang jakttid. Det har også kommet flere høringssvar fra kommuner som ikke er enig i noen av alternativene, noe som gjenspeiler bredden i lokale ønsker og behov knyttet til elgjakt. Flertallet av fylkesmennene som har uttalt seg er for kort jakttid, primært av hensyn til andre utmarksbrukere. Ideelle- og næringsorganisasjoner har et delt syn. Totalt sett viser høringen at ulike parter vektlegger forskjellige hensyn, og at det ikke er én felles oppfatning av hva som er best.

Høringsinstansene har flere argumenter som vi finner relevante, både i favør av kort og lang jakttid. Under diskuterer vi flere av hovedpoengene, men vi henviser også til teksten i høringsbrevet for tema som ikke tas opp under.

Mange av høringsinstansene som støtter kort jakttid mener det er viktig å ivareta hensynet til andre brukere av utmarka, herunder småviltjegere. Miljødirektoratet mener det er viktig å informere om og arbeide for sambruk av utmarka mellom elgjegere og andre brukere. Dette gjelder uavhengig av jakttidas lengde, men blir enda viktigere gitt lang jakttid.

I områder med trekkende elgbestander bør det samarbeides på tvers av kommunegrenser. Her kan lang jakttid gi mer målretta uttak i vinterområder for å redusere beiteskader, mens kort jakttid kan forebygge dobbeltbeskatning og uønsket bestandsnedgang. Merkeprosjekter har bidratt til økt kunnskap om områdebruk for elg, og siden 2012 har forskrift om forvaltning av hjortevilt åpnet for samarbeid på tvers av valdgrenser i såkalte bestandsplanområder. Vi mener at det gjennom lokalt og regionalt samarbeid, er mulig å finne gode løsninger for forvaltning av trekkende elgbestander.

Både lang og kort jakttid medfører jakt på vinterstid, samt i brunsten. Det er ukjent hvordan jaktrelatert stress påvirker elg, både i forbindelse med brunst og under vinterforhold. Dette gjelder både individ- og bestandsnivå. Gjennom det nasjonale overvåkningsprogrammet for hjortevilt samles det inn data som gir gode kondisjonsmål i et representativt utvalg av kommuner. Denne overvåkingen vil fortsette i kommende jakttidsperiode. Rettighetshavere og jegere kan innføre frivillige opphold i jakta.

Fylkeskommunen har i perioden 2012-2017 hatt myndighet til å fastsette forskrift om utvidet eller innskrenket jakttid på elg etter søknad, men arbeidet er ressurskrevende. Miljødirektoratet antar at det vil bli færre søknader om reduksjon av lang jakttid enn om utvidelse av kort jakttid.

Mange høringsinstanser peker på behovet for en mest mulig ensartet jakttid. Erfaringene fra foregående jakttidsperiode viser at selv konkrete kriterier for utvidelse av jakttid gir en ulik praksis mellom fylker. Det er ønskelig med så lik praksis som mulig. Faste datoer for innskrenkning vil gi et mer oversiktlig bilde.

Potensialet for økt verdiskapning knyttet til jakt på hjortevilt er godt forankret i direktoratets gjeldende strategi for forvaltning av hjortevilt og i "*Melding Stortinget 31 (2014 - 2015) Garden som ressurs - marknaden som mål*". Med lavere bestander av flere småviltarter vil økt tilgang til jakt på hjortevilt også være viktig for flere jegere. Lang jakttid gir økt mulighet til å åpne for elgjaktdeltagelse for flere brukergrupper, og bedre grunnlag for næringsutvikling.

Relativt få områder har behov for jakt i januar for å oppnå tilfredsstillende uttak av elg. Søknader om dispensasjon fra jakttidsforskriften om elgjakt i januar behandles av Miljødirektoratet.

Rettighetshavere, jegere og andre brukere av utmarka bør sammen finne fram til god samgang mellom jakt og annen utmarksbruk lokalt, spesielt ved lang jakttid for elg. Det bli opprettholdt en fleksibilitet ved at rettighetshaver og jegere selv finner egnede tidsrom for jakt innenfor den fastsatte jakttiden. Lang jakttid på elg kan bare forsvares dersom det ikke fører til økte konflikter med andre brukergrupper.

Flere høringsparter mener at det er uheldig at endring av ordinær jakttid skal gjelde i en hel kommune. Sammenslåing til større kommuner aktualiserer denne problemstillingen ytterligere. Det kan være behov for kort jakttid i viktige utfartsområder av hensyn til allmennheten, mens andre deler av kommunen har andre behov, eller at reindrift foregår i avgrensede deler av en kommune. Den nye forskriften åpner derfor for at en justering av jakttid kan avgrenses til kun å gjelde deler av en kommune.

Enkelte vald dekker flere kommuner, hele kommuner, eller store deler av en kommune. Siden behovene for elgjakttid kan variere i ulike deler av en kommune kan enkelte vald derfor måtte få ulik jakttid i ulike deler. Selv om mange påpeker at det er viktig å ha samme jakttid innen samme vald mener vi at dette er beste mulige løsning, jamfør argumentasjon for ulik jakttid i ulike deler av en kommune over.

Paragraf 3 pkt. 2 har også enkelte ordlydsjusteringer sammenlignet med høringsforslaget, da enkelte punkter i forslaget kunne feiltolkes.

Basert på en helhetsvurdering av høringsinnspillene og vurderingen over, fastsettes lang jakttid for elg (alternativ 2) med mulighet for innskrenking.

I de kommuner hvor det er åpnet for adgang til elgjakt	25.09. - 23.12.
Unntatt: kommunene Kautokeino og Karasjok	01.09. - 23.12.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 3, pkt. 2)

Fugl

Storskarv

Gjeldende jakttid for storskarv

All storskarv

Hele landet med det unntak som nevnes nedenfor: 01.10. - 30.11.

Ungfugl med hvit buk

Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag fylker unntatt kommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Ørland og Rissa 01.10. - 30.11.

I ferskvannslokaliteter i Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland fylker: 21.08. - 23.12.

Forslag til ny jakttid

Det innføres kvoter på storskarv pålydende 2 skarv per jeger per døgn (jf. § 9 i villtloven som gir hjemmel til kvotebegrensning) begrunnet i at underarten *carbo* har en negativ bestandsutvikling i Norskehavet og at deler av denne bestanden overvintrer i Nordsjøen/Skagerrak der den blander seg med mellomskarv.

I ferskvannslokaliteter i Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Oppland Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland og Hordaland fylker: 10.08 - 23.12.

(Utvidelse av område som inkluderer ferskvannslokaliteter i Hordaland og Oppland og utvidelse av jakttiden for underarten *sinensis* fra 21.08 til 10.08)

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Bakgrunn

Norge har to underarter av denne arten, *Phalacrocorax carbo carbo* og *Phalacrocorax carbo sinensis*, heretter omtalt som henholdsvis *carbo* og *sinensis*. *Carbo* er en underart som Norge har et spesielt forvaltningsansvar for (vi har 41 % av bestanden). *Sinensis* har stor utbredelse og forekommer i store bestander lenger sør i Europa.

Underart *carbo*

Bestanden av *carbo* har minsket fra toppåret i 1995, da bestanden i Norskehavet var på 45 000 par, til under 15 000 par i 2013. Dette tilsvarer en nedgang på om lag 67 % på 20 år. I samme periode vokste bestanden i Barentshavet fra 1995 fram til 2005, men har siden blitt omtrent halvert og er nå tilbake på 1995-nivå. Samlet bestandsestimat for underarten *carbo* var i 2013 på 19 000 par. Det er ikke ønskelig med en økt beskatning av denne underarten, noe som reflekteres i forslaget om endringer i bestemmelsen.

Underart *sinensis*

Underarten *sinensis*, som også kalles mellomskarv, etablerte seg ved Orrevatnet i Rogaland i 1996 og på Øra ved Fredrikstad i Østfold i 1997, og har siden hatt en nærmest eksponentiell vekst frem til i dag. Økningen er spesielt markant i Vest-Agder hvor bestanden av mellomskarv fremdeles er i kraftig vekst (34 % årlig økning siden 2002). Det siste bestandsestimatet langs denne kyststrekningen er fra 2013 og teller nå ca. 2500 par, fordelt på 20 kolonier (SEAPOP). Den største kolonien med mellomskarv er i Øra naturreservat i Østfold og teller ca. 800 par.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	Start 10.08. i ferskvannslokaliteter i Østfold, Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland og Hordaland fylker		Døgnkvote på 2 storskarv	
	Enig	Uenig	Enig	Uenig
Direktorater/Departementer (2)	0	1	0	0
Fylkesmenn (9)	6	1	1	5
Fylkeskommuner (15)	2	0	0	5
Kommuner (105)	4	1	2	8
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	2	1	0	3
Nasjonale ideelle organisasjoner (9)	4	2	3	2
Regionale/lokale organisasjoner (22)	3	3	2	3
Privatpersoner (53)	4	1	1	3
Samlet	13	5	4	14

Høringsinstansene er delt, men med klart flertall for start i jakttida for storskarv 10.08. i ferskvannslokaliteter i Østfold, Akershus, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland og Hordaland fylker (13 mot 5). Det er et tilsvarende klart flertall mot døgnkvoter for skarv på inntil 2 fugler (14 mot 4). Flere høringsinstanser tar til orde for at jakt på storskarv (*sinensis*) i ferskvann i Hedmark er like aktuelt som i Oppland. De ber om at Hedmark inkluderes i listen over fylker med jakttid for storskarv i ferskvann.

Ulike kategorier høringsinstanser responderer ulikt.

Fiskeridirektoratet er for jaktstart fra 10.08. og mot døgnkvote. Skarvens rolle som predator på ung kysttorsk oppgis som grunn. Kysttorsken har negativ bestandsutvikling

flere steder, og bestanden har minsket mest på kysten av Skagerrak, hvor *sinensis* har hatt størst økning.

Fylkesmennene er overveiende positive til tidligere jaktstart i de foreslåtte fylkene, på bakgrunn av økende bestander av underarten *sinensis* i disse områdene. Et flertall av fylkesmennene er tilsvarende negative til døgnavote, og argumenterer med høye kostnader og store utfordringer knyttet til håndheving av et slikt regelverk. (7 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Fylkeskommunene som har respondert på dette punktet er for jaktstart 10.08. i ferskvann i utpekte fylker, og mot døgnavote. Oppland fylkeskommune ønsker ikke døgnavote i innlandet (5 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Kommunene er delte i sitt syn på tidligere jaktstart i ferskvann og døgnavoter. Fire kommuner er for start 10.08. i ferskvann, og én er mot. To kommuner støtter innføring av døgnavote, én av disse vil ha døgnavote ved jakt på sjøen, men ikke i ferskvann. Åtte kommuner går mot døgnavote (12 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Av de nasjonale næringsorganisasjonene som har uttalt seg er to enige i at jakta i ferskvann bør starte 10.08, mens én er mot. Samtlige næringsorganisasjoner er mot døgnavote. Et argument mot døgnavote er at værforholdene om høsten tillater få jaktdager på sjøen og at det derfor ikke er nødvendig å regulere uttaket på annen måte. Norges Fjellstyresamband mener at etablering av mellomskarv i innlandet i stort antall kan redusere bestandene av viktig innlandsfisk. Norges Skogeierforbund mener at bestandsutviklingen hos underarten *carbo* vektlegges for sterkt i forhold til den store bestanden av underarten *sinensis* i Skagerrak. Statskog SF og NORSKOG framholder at Hedmark bør inkluderes i listen over fylker hvor jakt på storskarv tillates. Statskog SF mener videre at døgnavoter er unødvendig, ettersom mange jaktdager på kysten går bort som følge av dårlig vær og at tilfeldigheter gjør at utbyttet blir lite mange dager (tre av seks respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale ideelle organisasjoner som har uttalt seg til høringa er delt på begge punkter. Fire er for jaktstart 10.08. i ferskvann, mens tre er mot. To er enige i døgnavote, mens to er mot. NOF mener at det bare bør tillates jakt på ungfugl med hvit buk i områder der toppskarv ikke er jaktbar.

De som argumenterer for jaktstart 10.08. i ferskvann og mot døgnavoter, legger vekt på økende bestander av mellomskarv og at dagens bestander av storskarv langs kysten er solide og tåler belastning.

De som er mot jaktstart 10.08. i ferskvann og for døgnkvoter argumenterer med at arten er fredet på kontinentet og frykt for intensiv jakt og felling av fugl som hører hjemme i verneområder. NOF ser ikke behovet for jakt på underarten *sinensis*, de påpeker også alvorligheten av at det rapporteres skutt et betydelig antall toppskarv i fylker som ikke har jakttid på denne arten. Dette argumentet støttes av FVR. NJFF ser ikke behov for døgnkvoter i Skagerrak, men mener kvoter kan vurderes som virkemiddel i Midt- og Nord-Norge. FL stiller seg spørrende til behovet for døgnkvote (7 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til disse temaene).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt på begge punkter. Tre er for jaktstart 10.08. i ferskvann, mens tre er mot. To er enige i døgnkvote, mens to er mot (5 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Argumenter for og mot er de samme som for nasjonale ideelle organisasjoner.

Privatpersonene som har uttalt seg til høringa er delt på begge punkter. Fire er for jaktstart 10.08. i ferskvann, mens én er mot. Én er for døgnkvote, mens tre er mot. Motstand mot jaktstart 10.08. i ferskvann og for døgnkvote er begrunnet i generell motstand mot jakt på storskarv. Ellers kommenteres det at det er ønskelig med differensiering, med døgnkvote i sjøen og ikke i ferskvann.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Den frie jakten på hav og fjord - jakt i saltvannslokaliteter

Flertallet av høringssvarene går imot forslaget om å innføre døgnkvoter. Vi ønsker imidlertid å sikre en bærekraftig forvaltning av storskarv og da særlig underarten *carbo*. Dette er begrunnet i at underarten *carbo* har en negativ bestandsutvikling i Norskehavet og at deler av denne bestanden overvintrer i Nordsjøen/Skagerrak, der den blander seg med mellomskarv. Ettersom mange høringsinstanser argumenterer for at døgnkvote ikke er formålstjenlig går vi bort fra dette. Vi ser likevel behov for å regulere jakt på storskarv i kommende periode. I henhold til jaktstatistikk felles det et ikke ubetydelig antall toppskarv i fylker der toppskarv ikke er jaktbar. Begrensing av jakta på storskarv til ungfugl med hvit buk er utprøvd i to fylker, for å hindre forveksling mot toppskarv. Dette verner voksen fugl, og har derfor også en bestandsmessig konsekvens for storskarv. Vi ønsker derfor å utvide denne ordningen til å gjelde hele landet. Norge har et spesielt forvaltningsansvar for *carbo*. Vi vurderer videre at kvotefri jakt på ungfugl med hvit buk er en mindre streng regulering enn en døgnkvote på to fugler.

Jakt i ferskvannslokaliteter

Å innføre tidligere jaktstart på *sinensis* i ferskvannsområder fikk støtte fra et flertall i høringen. Direktoratet har fulgt utviklingen av denne underarten i Norge over mange år og ser behov for en bedre regulering av den økende bestanden. I tråd med dette, og med tilbakemeldingene vi har mottatt, innføres det tidligere jaktstart for underarten

sinensis i ferskvannslokaliteter i fylkene Østfold, Akershus, Oppland, Hedmark, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland og Hordaland.

I saltvannslokaliteter i hele landet: ungfugl med hvit buk 01.10. - 30.11.

I ferskvannslokaliteter i Østfold, Akershus, Oppland, Hedmark, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland og Hordaland fylker:

10.08 - 23.12.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Kortnebbgås

Gjeldende jakttid for kortnebbgås:

Hele landet med de unntak som nevnes nedenfor 10.08. - 23.12.

I Finnmark fylke er arten fredet

Troms og Nordland fylker ned til Rana og Rødøy kommuner 21.08. - 23.12.

Den frie jakten på hav og fjord, jf. viltloven § 32,
fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke

10.09. - 23.12.

Forslag til ny jakttid

Hele landet (unntatt Finnmark).	01.09. - 15.11.
Den frie jakten på hav og fjord, jf. viltloven § 32, fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke	10.09. - 15.11.

Bakgrunn

Kortnebbgås er fra 2014 omfattet av en internasjonal forvaltningsplan som blant annet har som mål å dempe veksten i bestanden og regulere den innenfor et bestandsmål på 60 000 individer. Gjennom denne forvaltningsplanen samarbeider Norge særlig tett med Danmark. Bare i løpet av de to siste årene er bestanden, gjennom godt regulert jakt, redusert med ca. 10 000 fugler.

Kortnebbgås trekker til fastlandet fra Svalbard i september og oktober.

Miljødirektoratet foreslo derfor å endre tidspunktet for jaktstart fra 10.08. til 01.09., slik at jakttiden sammenfaller med den faktiske tiden da kortnebbgås ankommer fastlandet. For å ivareta norske forpliktelser overfor Danmark i henhold til forvaltningsplanen er det ønskelig at jakt på kortnebbgås avsluttes 15.11. Slik får vi en mer presis forvaltning av arten gjennom tidlig rapportering til danske viltmyndigheter før jakten tiltar der.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

Navn	For justering av startdato fra 10.08. til 01.09. og av sluttdato fra 23.12. til 15.11.	Mot justering av startdato fra 10.08. til 01.09. og av sluttdato fra 23.12. til 15.11.
Fylkesmenn (9)	4	0
Fylkeskommuner (15)	3	2
Kommuner (105)	7	6
Nasjonale næringsorganisasjoner (7)	0	5
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	5	1
Regionale/lokale organisasjoner (22)	0	1
Privatpersoner (53)	0	1
Samlet	19	16

Høringsinstansene er delt. 19 er for og 16 mot en justering av startdato for jakt på kortnebbgås fra 10.08. til 01.09. Når det gjelder sluttdato er 19 for og 15 mot en endring fra 23.12. til 15.11.

Fylkesmennene som har respondert på spørsmålet om endret jakttid for kortnebbgås (4) går alle inn for den foreslåtte endringen (4 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Fylkeskommunene er forholdsvis delte i sin innstilling. Én støtter forslaget i sin helhet mens to går mot seinere start, men er enige i tidligere avslutning. Bakgrunnen for at man ønsker å beholde dagens start er at trekkmonsteret endres raskt hos gjess, og at det i henhold til forvaltningsplanen er viktigst å ikke beskatte gjessene sent på høsten (3 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Kommunene er også delt. Tre støtter forkorting av jakttiden, og seks går mot. Motstanden mot forslaget begrunnes med at arten må kunne jaktes sammen med grågås (13 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle de nasjonale næringsorganisasjonene som har uttalt seg er mot endringen. Argumentasjonen er at endrede vær- og trekkforhold kan føre til at Norge ikke klarer å ta ut sin del av kvoten dersom jakttiden reduseres. Norges Bondelag tar til orde for at det ikke innføres en generell innkorting av jakta, men at det gis hjemmel til å stanse jakta når Norges andel av kvoten etter avtale med Danmark er fylt. Finnmarkseiendommen ber om at det åpnes for jakt på arten i Finnmark, med samme jakttid som for grågås. (4 av 6 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale ideelle organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt. Fem ønsker at jakttida kortes inn, mens én går mot dette. NJFF frykter at det vil være vanskelig for Norge å oppfylle sin kvote på kortnebbgås dersom jakttiden innkortes nå. NOF ønsker at jakttida for kortnebbgås avsluttes 01.11. på grunn av fare for forveksling med tundra- og sædgås (6 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Én av de regionale og lokale organisasjonene støtter forslaget (1 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Én privatperson går mot forslaget.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Forslaget om endring i jaktstart fra 10.08 til 01.09 og avslutning 15.11 har knapt flertall i høringen. Selv om kortnebbgåsa gjerne ankommer fastlandet fra begynnelsen av september kan den i noen tilfeller påtreffes allerede i august. For å lette jaktutøvelsen i områder med både kortnebbgås og grågås opprettholdes derfor jaktstart 10.08. Kortnebbgåsa inngår i en internasjonal forvaltningsplan med adaptiv forvaltning av arten. Planen innebærer at antall gjess som kan felles vil variere fra år til år. Basert på årlig oppdaterte bestandstall fordeles en kvote mellom Norge og Danmark. Foreløpig tyder alt på at antallet kortnebbgås som skal felles årlig vil være betydelig også i kommende år. Vi finner det derfor ikke rimelig å innskrenke jakttida for hele landet.

Hovedmengden av kortnebbgås felles i Nord-Trøndelag. Dette fylket har størst utfordringer knyttet til arten, men også de beste løsningene for en effektiv jakt. Dette er gjort mulig av et samarbeidsforum satt sammen av representanter for grunneiere, jegerinteresser, fylkeskommune og fylkesmann. Behovet for å kunne stanse jakta tidligere når Norges andel av den årlige kvoten på kortnebbgås blir mindre er anerkjent av alle som deltar i dette samarbeidsforumet. Direktoratet opprettholder derfor den nasjonale jakttid for kortnebbgås som tidligere, og anser at det er tilstrekkelig å sette inn begrensende tiltak for jakta i Nord-Trøndelag fylke. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag får myndighet til å fastsette forskrift om tidligere jaktslutt i Nord-Trøndelag fylke. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag kan innskrenke jakttiden i perioden fra og med 15.10. til 23.12 når den norske kvoten blir mindre enn 2000 kortnebbgås. Ved sammenslåing av trøndelagsfylkene til ett fylke kan Fylkesmannen i Trøndelag fastsette tilsvarende forskrift for hele eller deler av Trøndelag fylke. Dette er en mindre streng regulering enn å stoppe jakta på kortnebbgås 15.11. i hele landet.

Hele landet med de unntak som nevnes nedenfor 10.08. - 23.12.

I Finnmark fylke er arten fredet
Troms og Nordland fylker ned til Rana og Rødøy kommuner 21.08. - 23.12.

Den frie jakten på hav og fjord, jf. viltloven § 32,
fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke 10.09. - 23.12.

Grågås

Gjeldende jakttid for grågås

Hele landet med de unntak som nevnes nedenfor: 10.08. - 23.12.

I Finnmark fylke er jakt kun tillatt i ytre fjordstrøk og kyst med følgende avgrensning: nord for riksvei 98 fra Smalfjord i Vestertana og landområdene vest for Smalfjord og Tanafjorden til Børselv i Porsanger. Videre nord for en rett linje fra Børselv til Olderfjord. Videre nord for E6 fra Olderfjord i Porsanger til Rafsbotn i Alta og videre langs sjøen til Laukvik. Deretter en rett linje til E6 på Isnestofte. Videre nord for E6 fra Isnestofte til grense Troms fylke og nordover langs fylkesgrensen:

21.08. - 23.12.

Troms og Nordland fylker ned til Rana og Rødøy kommuner: 21.08. - 23.12.

Den frie jakten på hav og fjord, jf. viltloven § 32, fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke: 10.09. - 23.12.

Forslag til ny jakttid

Fylkesmannen kan åpne for jakt på grågås inntil 15 dager før ordinær jaktstart når det foreligger en lokal forvaltningsplan. I denne perioden kan fylkesmannen fastsette døgntilregulering enten i tidsrommet kl. 24.00-10.00 eller 16.00-22.00 etter lokale forhold.

(Forslaget medfører endring i forskrift i jakt- og fangsttider § 3. punkt 1)

Bakgrunn

Der fylkesmannen åpner for tidlig jaktstart kan det i dag foregå morgenjakt i tidsrommet kl. 24.00 - 10.00. Fylkesmannen kan fastsette kortere tid innen dette tidsrommet.

Det har i løpet av inneværende jakttidsperiode kommet ønske om å kunne velge mellom morgenjakt og kveldsjakt i tidligjakten som fylkesmannen kan åpne for. I høringen foreslo vi derfor at fylkesmannen kan fastsette enten morgenjakt innenfor tidsrammen 24.00-10.00 eller kveldsjakt innenfor tidsrammen 16.00-22.00, avhengig av lokale ønsker og behov.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

Navn	For endring av døgnsregulering i utvidet jakttid	Mot endring av døgnsregulering i utvidet jakttid
Fylkesmenn (9)	7	0
Fylkeskommuner (15)	5	0
Kommuner (105)	15	0
Nasjonale næringsorganisasjoner (7)	5	0
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	5	1
Regionale/lokale organisasjoner (22)	3	1
Privatpersoner (53)	1	0
Samlet	40	2

Høringsinstansenes svar gir klart flertall (40 mot 2) for å endre forskriften slik at fylkesmannen ved utvidet jakt i medhold av lokal bestandsplan kan fastsette enten morgenjakt innenfor tidsrammen 24.00-10.00 eller kveldsjakt innenfor tidsrammen 16.00-22.00.

Alle **fylkesmennene** som har uttalt seg til dette temaet er for endringen (7 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet). Fylkesmannen i Buskerud vil flytte forvaltningsansvaret for grågås til fylkeskommunen. Fylkesmannen i Oslo og Akershus ber om at fylkeskommunen får samme mulighet som fylkesmannen til å døgnsregulere jakt på kanadagås.

Alle fylkeskommunene som har uttalt seg til dette temaet er for endringen (5 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle kommunene som har uttalt seg til dette temaet er for endringen (15 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Av de **nasjonale næringsorganisasjonene** er alle som har uttalt seg til dette temaet for endringen. Finnmarkseiendommen ber om at det åpnes for jakt på grågås i hele Finnmark og hevder at forvekslingsfaren knyttet til dverggås og sædgås ikke er et tilstrekkelig argument mot dette. Norges Bondelag gjentar ønsket om jakt på innflyvende gås på innmark i juni (støttes av Norges Skogeierforbund). De argumenterer videre for at det er behov for å kunne beskatte hvitkinngås og at arten derfor må fjernes fra Bernkonvensjonens liste II (4 av 6 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til jakttidsendring for grågås).

De nasjonale ideelle organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt mellom de to alternativene (fem for og én mot). NOAH er mot jakt i mørket (nattjakt). NJFF ønsker ytterligere utvidede rammer for jakt på grågås (6 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til disse temaene).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt mellom de to alternativene (tre for og én mot) NOAH Sogn og Fjordane er mot tidlig jaktstart i medhold av forvaltningsplanen for grågås (4 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Én **privatperson** har uttalt seg, og støtter forslaget.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Høringsinstansene har gitt en klar og nesten entydig tilbakemelding om å endre forskriften, slik at fylkesmannen ved utvidet jakt i medhold av lokal bestandsplan kan fastsette enten morgenjakt innenfor tidsrammen 24.00-10.00 eller kveldsjakt innenfor tidsrammen 16.00-22.00. En slik ordning gir større fleksibilitet for jegere og styrker forhåpentligvis muligheten for større jaktuttak av grågås. Vi merker oss at flere høringsinstanser i Finnmark ønsker utvidelse av området hvor grågås er jaktbar. Grågås er bare jaktbar i deler av fylket, på grunn av forvekslingsfaren med dverggås, som er en kritisk truet art. Bestanden av dverggås er fortsatt så fåtallig at slike feilfelling kan ha kritisk betydning for artens utvikling. Under forrige revisjon av jakttidforskriften ble høringssvar om utvidelse av området for jakt på grågås tatt til følge, og jaktområdet ble utvidet under denne perioden. Endring av jaktområde for grågås i Finnmark var ikke tema i denne høringa, og direktoratet vil heller ikke endre dette etter høringa.

Ordinær jakttid er ikke endret.

Fylkesmannen kan åpne for jakt på grågås inntil 15 dager før ordinær jaktstart når det foreligger en lokal forvaltningsplan. I denne perioden fastsetter fylkesmannen jakttiden innenfor et tidsrom fra kl. 24.00 - 10.00 eller 16.00-22.00.

Havelle

Gjeldende jakttid for havelle

Hele landet:

10.09. - 23.12.

Forslag til ny jakttid

Med bakgrunn i mangeårig tilbakegang både i Norge og i Europa tas havelle ut av listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Bakgrunn

Betydelig nedgang i den vest-europeiske bestanden av havelle innebærer at arten fortsatt kategoriseres som *nær truet* (NT) i Norsk rødliste for arter. Det er stor nedgang i antall overvintrende individer i Østersjøen. Arten er listet som *sårbar* (VU) på globalt nivå (IUCN 2014) og fikk sin egen internasjonale handlingsplan i 2015. Den er oppført som *sterkt truet* (EN) på den svenske rødlista.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	For å ta bort jakttid for arten	Mot å ta bort jakttid for arten
Fylkesmenn (9)	8	0
Fylkeskommuner (15)	3	0
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	3	0
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	5	0
Kommuner (105)	1	2
Regionale/lokale organisasjoner (22)	4	0
Privatpersoner (53)	2	0
Samlet	26	2

Høringsinstansenes svar gir klart flertall (26 mot 2) for å endre forskriften. Med unntak av to kommuner støtter samtlige høringsparter som har uttalt seg forslaget.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Det store flertallet av respondentene fra høringsrunden er enige med direktoratet i at havelle tas ut av listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022.

Svartand

Gjeldende jakttid for svartand

Østfold, Akershus, Oslo, Vestfold, Buskerud, Telemark,
Aust-Agder og Vest-Agder:

10.09. - 23.12.

Forslag til ny jakttid

Vi hører på et forslag der vi kun bevarer jakt av svartand i Østfold fylke med bakgrunn i at vi antar at dette i stor grad er snakk om svenske fugler som tilhører en bestand i vekst. Vi stopper jakta i øvrige fylker med bakgrunn i at vi ønsker redusert jakt på en fåtallig norsk bestand i nedgang.

Østfold

10.09. - 23.12.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.).

Bakgrunn

Det er ikke dokumentert at jakt er årsak til artens tilbakegang, men det kan ikke utelukkes at den fåtallige norske hekkebestanden berøres av jakta. Tidligere var hekkebestanden av svartand på anslagsvis 1000 - 5000 par, mens dagens anslag er redusert til mellom 635 og 1255 par. Bestandsutviklingen for overvintrende svartand i

Østfold var negativ i perioden 1980-2011 (nedgang på 3,16 % per år) og i perioden 2002-2011 (nedgang på 5,43 % per år).

I perioden 2005-2015 ble det felt i gjennomsnitt 2300 svartender i året. 80 % av disse ble felt i Østfold, og man regner med at flertallet var svenske fugler. Bestanden av svartand i Sverige har økt markant de siste 30 årene, og ble i 2012 estimert til å være på 6 100 par. Den finske bestanden ble i 2011 vurdert som stabil på 1000-2000 par. Svartand klassifiserer til rødlistekategori *sårbar* (VU) etter kriteriet C1. Rødlistestatusen er imidlertid nedgradert fra *sårbar* (VU) til *nær truet* (NT) på grunn av bestandssituasjonen i våre naboland.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	For å avgrense område hvor svartand er jaktbar til Østfold	Mot å avgrense område hvor svartand er jaktbar til Østfold
Fylkesmenn (9)	7	2
Fylkeskommuner (15)	1	1
Kommuner (105)	0	2
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	0	3
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	6	1
Regionale/lokale organisasjoner (22)	5	1
Privatpersoner (53)	2	1
Samlet	21	11

Høringsinstansenes svar gir klart flertall (21 mot 11) for å endre forskriften.

Fylkesmennene som har respondert er delt, med sju for og to mot (alle 9 respondentene i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Fylkeskommunene er delt, med én for og én mot endringen (2 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Kommunene som har uttalt seg til høringa er delt mellom de to alternativene (én for og to mot) (2 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle de **nasjonale næringsorganisasjonene** som har uttalt seg til dette temaet er mot endringen (3 av 6 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale ideelle organisasjonene er delt, med seks for og én mot endringen. WWF ønsker ikke at svartand skal være jaktbar i det hele tatt, det samme gjelder SABIMA, NZF, FVR og NOF. NJFF ber om at jakta på svartand beholdes som før, og

argumenterer med at det ikke finnes entydige data som påviser bestandsnedgang. De ser det heller ikke bevist at norske bestanden jaktes i Norge (7 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle de **regionale og lokale organisasjonene** som har uttalt seg til dette temaet er for endringen (6 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

To **privatpersoner** har uttalt seg og støtter forslaget.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Det er støtte for direktoratets forslag, og vi viderefører jakttid på svartand bare i Østfold fylke. Hovedvekten av svartandene i Østfold tilhører sannsynligvis den svenske bestanden, som er i vekst. Direktoratet vil foreta en ny vurdering av jakt på svartand i 2022 dersom ny kunnskap tilsier at:

- a) den svenske bestanden også er i nedgang
- b) det er flere norske fugler enn antatt som befinner seg i Østfold under jakttiden
- c) det viser seg at det likevel ikke er den svenske bestanden som beskattes ved jakt i Østfold

Det er behov for å redusere jakt på den norske bestanden av svartand, som er fåtallig og i nedgang. Jakt på svartand stoppes derfor i øvrige fylker.

Østfold

10.09. - 23.12.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.).

Ærfugl

Gjeldende jakttid på ærfugl:

Østfold, Vestfold, Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder fylker:

01.10 - 30.11.

Forslag til ny jakttid

Vi ønsker å høre på to alternativer. Det ene utelukker ikke det andre.

Alt 1: Vi hører på et forslag der vi innskrenker området det er åpnet for jakt og stopper jakten i Vest-Agder med bakgrunn i langvarig nedgang i hekkebestanden. Dvs.: Østfold, Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder fylker 01.10. - 30.11.

Alt 2: Med bakgrunn i bestandsnedgang både i Norge og i våre naboland ønsker vi å redusere uttaket av ærfugl. Siden hunnfugl er mer utsatt for predasjon foreslår vi å innføre en kjønnsdifferensiert døgnkvote på inntil tre hanner eller én hunn med stopp i jakta når én hunn er felt (jf. § 9 i viltloven som gir hjemmel til kvotebegrensning).

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Bakgrunn

Det har i gjennomsnitt blitt felt i underkant av 10 000 individer per år de siste ti jaktseongene i Norge. Det er åpnet for jakt bare i fylkene Østfold, Vestfold, Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. De fleste ærfuglene felles i Østfold.

Flytelling av hekkebestanden av ærfugl i Skagerrak viser en nedgang i perioden 2004-2014 på 5,3% per år. Det er imidlertid forskjeller mellom fylker. Nedgangen i Østfold er på 6,3 % per år, mens det tilsvarende tallet for Vest-Agder er 8,4 %.

Det er ikke kjent hvilken betydning jakta kan ha hatt for nedgangen i ærfuglbestanden. Jaktstatistikken viser imidlertid at det har vært et stabilt jaktuttak av ærfugl i den perioden bestanden har hatt nedgang. Vi mangler sikre data på hvilke delbestander som beskattes i Norge. Om det stort sett felles lokale fugler eller fugler som kommer fra andre hekkeområder vites ikke. Ringmerkingsdata antyder at det i hovedsak felles norske fugler fra områdene det jaktes i, men med innslag av tyske, finske, svenske og britiske fugler. Danske ærfugler synes ifølge ringmerkingsdataene å holde seg i dansk farvann. Det er imidlertid en del usikkerhetsmomenter knyttet til analyse av ringmerkingsmateriale, og hvilke forhold som kan påvirke utbredelsen av gjenfunnene. Det er derfor noe usikkert hvor representative gjenfunnsdataene er for den reelle utbredelsen av ærfugl.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	Vest-Agder tas ut av området med jakttid for ærfugl		Døgnkvote på inntil tre hanner eller én hunn	
	Enig	Uenig	Enig	Uenig
Fylkesmenn (9)	6	1	0	6
Fylkeskommuner (15)	3	1	1	3
Kommuner (105)	1	3	5	2
Nasjonale næringsorganisasjoner (7)	0	3	0	3
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	6	0	5	1
Regionale/lokale organisasjoner (22)	4	0	3	1
Privatpersoner (53)	1	1	1	1
Samlet	21	9	15	17

Høringsinstansene er delt, med klart flertall (21 mot 9) som er enige i at Vest-Agder ikke lenger skal ha jakttid for ærfugl. Høringsinstansene er også delt i spørsmålet om døgnkvote på tre hanner eller én hunn (15 for, 17 mot). Argumentene mot kvoteordning er at en slik ordning vil bli vanskelig og kostbar å håndheve. Fylkesmennene i Østfold og Vestfold foreslår å forenkle kvoteordningen ved kun å

tillate jakt på hannfugl, i tråd med tilrådninger fra "The Baltic Marine Environment Protection Commission" (HELCOM).

Ulike kategorier høringsinstanser responderer ulikt.

Fylkesmennene støtter, med ett unntak, forslaget om å fjerne jakttid på ærfugl i Vest-Agder. Alle som har respondert på spørsmålet om døgnavstemme er negative til forslaget. Motstand mot døgnavstemme begrunnes i høye kostnader og vansker knyttet til håndheving (7 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Fylkeskommunene er delt i sin respons både til forslaget om å fjerne jakttid på ærfugl i Vest-Agder og innføring av døgnavstemme (tre for og én mot stans av jakt i Vest-Agder, og en for og tre mot døgnavstemmer (4 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Kommunene er delt i begge spørsmålene (én for og tre mot stans av jakt i Vest-Agder, og fem for og to mot døgnavstemmer (7 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale næringsorganisasjonene som har uttalt seg er mot begge forslagene. Finnmarkseiendommen hevder at arten har stabil bestand i Finnmark, og at det bør åpnes for jakt på den der (3 av 6 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale ideelle organisasjonene som har uttalt seg til høringa er, med unntak av NJFF, positive både til å ta ut Vest-Agder fra listen over områder med jakttid og til å innføre døgnavstemme. NJFF påpeker at fellingstallene for ærfugl er stabile. De framholder videre at bestanden det jaktes på i Vest-Agder er delt med Danmark, hvor det felles langt flere fugler. Det argumenteres med at ærfugljakt er værutsatt og dermed uansett har et begrenset omfang. NJFF påpeker videre at ærfugljakt er en viktig opplæringsjakt i de fylkene den foregår og at døgnavstemmer vil minske interessen for jakta. FVR, NOF, NZF og SABIMA vil ikke at det skal være jakt på arten (6 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg til høringa er alle for å ta ut Vest-Agder fra listen over områder med jakttid, mens tre er mot og én for å innføre døgnavstemme (4 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Privatpersonene som har uttalt seg til høringa er delt på begge punkter.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Det er bred støtte til forslaget om å stoppe jakt på ærfugl i Vest-Agder.

Det er betydelig motstand mot innføring av døgnkvoter, blant annet fra fylkesmennene. Motstand mot døgnkvoter er begrunnet med høye kostnader og frykt for at det kan bli vanskelig å håndheve slike regler. De som støtter døgnkvote mener at det er behov for å begrense uttaket av arten.

Miljødirektoratet legger vekt på at bestanden i Skagerrak og Nordsjøen, som var i vekst fram til ca. 2005, har hatt nedgang etter det. Ærfugl er på bakgrunn av bestandsnedgangen vurdert som *nær truet* (NT) på norsk rødliste for 2015. Fra 2015 er den også oppført som *sårbar* (VU) på den svenske rødlisten, fordi bestanden også der er kraftig redusert. På den europeiske rødlista er arten også oppført som *sårbar* (VU), mens den er kategorisert som *nær truet* (NT) på den globale rødlista fra 2015. I tillegg befinner arten seg på HELCOMs rødliste (*sårbar* og *sterkt truet* for henholdsvis hekke- og vinterbestander).

Ærfuglhunnene er mer utsatt for predasjon enn hannene og det er derfor langt flere hanner enn hunner i bestandene. I høringsuttalelsene vises det til HELCOMs anbefaling for Østersjøen der det kun tillates jakt på hanner. Bakgrunnen er at andelen hunner i bestanden også der går ned. I Danmark er det gjort studier som viser at et høyt uttak av hunner endrer jaktens påvirkning på bestanden, fra å redusere den årlige vekstraten til potensielt å medføre direkte reduksjon i antall hekkende fugl (Bregnballe et al. 2006). Vi ønsker å legge til rette for en jakt som ikke bidrar til reduksjon i hekkebestanden, hvilket etter vår vurdering ivaretas best ved kun å tillate jakt på hannfugl. Å kun tillate jakt på hannfugl anses som en mindre streng regulering enn å sette kvote på tre hannfugl eller en hunnfugl.

Gitt bestandssituasjonen og artens status på norske og internasjonale rødlistene er det ikke aktuelt å utvide området for jakt på ærfugl til også å gjelde Finnmark

Direktoratet innskrenker området for jakt på ærfugl, og stopper jakten i Vest-Agder.

For øvrige fylker der jakta fortsatt er tillatt vil kun hannfugl være jaktbar, hunnfugl av ærfugl vil ikke ha jakttid.

Hannfugl av ærfugl i Østfold, Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder fylker:
01.10. - 30.11.

Gråmåke

Gjeldende jakttid på gråmåke

Hele landet med det unntak som nevnes nedenfor: 21.08-28./29.02.

Den frie jakten på hav og fjord, jf. viltloven § 32, fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke. 10.09. - 28/29.02.

Forslag til ny jakttid

Grunnet bestandsnedgang både i Barentshavet og Nordsjøen og Skagerrak og uviss, men sannsynligvis negativ bestandssituasjon i Norskehavet tas gråmåke ut av listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Bakgrunn

Bestanden av gråmåke ble i 2014 estimert til 72 000 par. Bestanden hadde en reduksjon på 30 % i Nordsjøen og Skagerrak, og 72 % i Barentshavet (Troms og Finnmark), i perioden 1988-2013. Det mangler imidlertid overvåkingsdata fra Norskehavet, hvor storparten av bestanden hekker (42 000 par (1983), mot til sammen 30 500 par (1988) i Nordsjøen/Skagerrak og Barentshavet). Ettersom bestanden i Norskehavet ikke har blitt telt siden 1983 hersker det stor usikkerhet om bestandsstatus der. Mangelen på data fra det største hekkeområdet har gjort at det ikke har vært grunnlag for å rødliste arten i Norge. I Sverige medførte en forverret bestandssituasjon for gråmåke at arten fikk endret status i rødlista fra *nær truet* (NT) i 2010 til *sårbar* (VU) i 2015.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	For å ta bort jakttid for arten	Mot å ta bort jakttid for arten
Fylkesmenn (9)	6	2
Fylkeskommuner (15)	0	3
Kommuner (105)	2	13
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	0	3
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	5	2
Regionale/lokale organisasjoner (22)	3	1
Fjellstyrer/vald/grunneierlag/store grunneiere (23)	0	3
Privatpersoner (53)	1	1
Samlet	17	28

Høringsinstansene er delt, 17 er for og 28 mot å ta bort jakttiden for gråmåke.

Fylkesmennene er delt i sin innstilling, seks er for og to mot. Argumenter mot å ta ut gråmåke er at den gjennom hele 1900-tallet har økt i antall og utbredelse i Europa og at nedgangen den senere tid derfor ikke er kritisk. Det argumenteres også med at Sverige opprettholder en lang jakttid på arten og at arten ikke har kommet på den norske rødlista. Fylkesmannen i Vestfold mener jakt på både svartbak og gråmåke er

forsvarlig, men er likevel for fredning av hensyn til andre, mer sårbare måkearter. Argumentet her er at faren for feilskyting av sårbare måkearter reduseres hvis gråmåke tas ut av listen over jaktbare arter. Fylkesmannen i Vestfold peker videre på at måker som matressurs ikke har samme betydning som tidligere, samt at en fredning av gråmåke vil kunne gi svar på hva slags innvirkning jaktuttaket har hatt på bestandsutviklingen. (8 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Samtlige **fylkeskommuner** som uttaler seg til temaet er mot å ta bort jakttiden for gråmåke. Sør-Trøndelag fylkeskommune ber om utredning av gråmåkens og svartbakens påvirkning på bestandsutviklingen hos andre arter (3 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Kommunene er også delt, to støtter forslaget og 13 går mot (15 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle de nasjonale næringsorganisasjonene som har uttalt seg er mot endringen (3 av 6 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale ideelle organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt. Fem ønsker å fjerne jakttida for gråmåke, mens to går mot forslaget. NJFF framholder at fellingstallene i dag ikke har betydning for bestandsutviklingen (7 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt. Tre ønsker å fjerne jakttida for gråmåke, mens én går mot dette (4 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle fjellstyrer, vald, grunneierlag og store enkeltgrunneiere som har uttalt seg er mot å fjerne jakttida for gråmåke (3 av 23 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Én **privatpersonen** går mot forslaget, mens én støtter det.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Flertallet av høringsinstansene går imot direktoratets høringsforslag, og motstanden er størst blant kommunene. Seks av åtte fylkesmenn støtter imidlertid forslaget om å stanse jakt på gråmåke, det samme gjør flertallet av de nasjonale ideelle organisasjonene. Miljødirektoratet støtter Fylkesmannen i Vestfold sin vurdering. Det vises for øvrig til at flere av de skandinaviske kystbestandene av gråmåke er i tilbakegang, og at arten er kategorisert som *truet* på den svenske rødlista. I påvente av oppdatert bestandsstatus for gråmåke i Norskehavet, der man antar at den største andelen av den nasjonale bestanden hekker, vektlegger vi føre-var-prinsippet i vurderingen av jakttid for arten.

Miljødirektoratet tar gråmåke ut av listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022. Det gjøres ikke endring i bestemmelsene om eggsanking for arten.

Svartbak

Gjeldende jakttid på svartbak:

Hele landet med det unntak som nevnes nedenfor: 21.08. - 28./29.02.

Den frie jakten på hav og fjord, jf. viltloven § 32, fra svenskegrensen til og med Vest-Agder fylke. 10.09. - 28./29.02.

Forslag til ny jakttid

Grunnet bestandsnedgang både i Barentshavet og i Nordsjøen og Skagerrak og uviss, men sannsynlig negativ, bestandssituasjon i Norskehavet tas svartbak ut av listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.)

Bakgrunn

Bestanden av svartbak ble i 2014 estimert til 43 000 par, med den antatt største andelen i Norskehavet. Det er imidlertid ikke gjort noen totaltelling av svartbak i Norskehavet siden 1980-tallet, og tallet er derfor usikkert. Bestanden i Nordsjøen og Skagerrak har vært i tilbakegang siden slutten av 1990-tallet. Tilsvarende trend er også påvist i Barentshavsregionen. Bestandsnedgangen har ikke vært så stor at svartbak er oppført på norsk rødliste 2015.

Den norske bestanden av svartbak utgjør 36 % av den europeiske bestanden og den er derfor såkalt norsk ansvarsart (> 25 % av den europeiske bestanden). Den europeiske bestanden utgjør kun 120 000 par.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

Navn	For å ta bort jakttid for arten	Mot å ta bort jakttid for arten
Fylkesmenn (9)	6	2
Fylkeskommuner (15)	0	3
Kommuner (105)	1	9
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	0	3
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	5	1
Regionale/lokale organisasjoner (22)	3	3
Fjellstyrer/vald/grunneierlag/store grunneiere (23)	0	3
Privatpersoner (53)	1	1
Samlet	16	25

Høringsinstansene er delt, 16 for og 25 mot ta bort jakttiden for svartbak.

Fylkesmennene er delt i sin innstilling, seks er for forslaget, og to mot. Argumenter for fortsatt jakt på svartbak er at bestanden har stabilisert seg, og at på Skagerakkysten hekker svartbak mer spredt og mindre konsentrert i kolonier enn tidligere. Fylkesmannen i Vestfold sine kommentarer er referert under gråmåke (8 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Samtlige **fylkeskommuner** som uttaler seg til temaet er mot å ta bort jakttiden for svartbak. Nord-Trøndelag fylkeskommune vil fortsatt ha jakt på gråmåke, men ikke på svartbak (3 av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet). **Kommunene** er også delt, én støtter forslaget om stans i jakt på svartbak, og ni går mot (10 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle de nasjonale næringsorganisasjonene som har uttalt seg går mot endringen (tre av seks respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De nasjonale ideelle organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt. Fem ønsker å fjerne jakttida for svartbak mens én er mot forslaget. NJFF framholder at fellingstallene i dag ikke har betydning for artens bestandsutvikling (6 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg til høringa er delt. Tre ønsker å fjerne jakttida for svartbak mens tre er mot forslaget (6 av 22 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Fjellstyrer, vald, grunneierlag og store enkeltgrunneiere som har uttalt seg er alle mot å fjerne jakttida for svartbak (3 av 23 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Én **privatperson** er mot forslaget mens én støtter det.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Flertallet av høringsinstansene er mot forslaget om stans av jakt på svartbak. Forslaget støttes imidlertid av flertallet av fylkesmennene, på samme grunnlag som gråmåke. Miljødirektoratet viser i tillegg til at den norske bestanden av svartbak er betydelig mindre enn bestanden av gråmåke, og at svartbak er norsk ansvarsart. Det er nedgang i bestanden av svartbak også i Sverige, men foreløpig ikke så sterk at arten er oppført på den svenske rødlista. Miljødirektoratet anerkjenner argumentene om at svartbakens hekkemønster er endret. Det er knyttet størst usikkerhet til bestandsutviklingen i Norskehavet. Bestandens størrelse, statusen som ansvarsart og det at arten ikke lenger utgjør en matressurs har likevel, sammen med en føre-var-tilnærming, vært utslagsgivende i direktoratets endelige vurdering.

Svartbak tas ut av listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022. Det gjøres ikke endring i bestemmelsene om eggsanking for arten.

Lirype og fjellrype

Gjeldende jakttid for lirype og fjellrype, samt bestemmelser om snarefangst av rype:

Hele landet med de unntak som nevnes nedenfor: 10.09. - 28./29.02.

Finnmark og Troms fylker og Narvik, Ballangen og Evenes kommuner samt den delen av Tysfjord kommune som ligger nord for Tysfjorden/Hellemofjorden i Nordland fylke 10.09. - 15.03.

Det er adgang til snarefangst av ryper fra og med 1. november til utgangen av jakttiden for ryper, i følgende kommuner:

Oppland:	Lesja, Dovre, Skjåk, Lom, Vågå, Nord-Fron, Øyer, Etnedal, Øystre Slidre og Vang
Telemark:	Hjartdal, Seljord, Fyresdal, Tokke, Vinje og Tinn
Aust-Agder:	Bygland, Valle og Bykle
Vest-Agder:	Åseral, Hægebostad, Kvinesdal og Sirdal
Rogaland:	Bjerkreim, Forsand, Hjelmeland, Gjesdal og Suldal
Hordaland:	Odda, Eidfjord, Voss, Vaksdal og Kvam
Møre og Romsdal:	Rauma, Norddal og Stordal
Sør-Trøndelag:	Røros, Holtålen, Midtre Gauldal, Tydal og Oppdal
Nord-Trøndelag:	Verdal, Steinkjer, Snåsa, Lierne, Namsskogan, Overhalla, Røyrvik, Høylandet og Meråker
Nordland:	Grane, Hattfjelldal, Rana, Hemnes, Beiarn, Brønnøy, Steigen, Sørfold, Øksnes, Evenes, Tysfjord og Narvik
Troms:	Bjarkøy, Ibestad, Tranøy, Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Kåfjord, Storfjord, Lyngen, Karlsøy, Tromsø, Balsfjord, Målselv, Bardu, Salangen, Dyrøy, Sørreisa, Lenvik, Skånland, Lavangen og Gratangen
Finnmark:	Alle kommuner unntatt Vardø

Forslag til ny jakttid

Hele landet	10.09. - 23.12.
Snarefangst i de kommuner det er tillatt, med de unntak som er nevnt under	01.11. - 23.12.
Snarefangst i de kommunene i Nordland, Troms og Finnmark som ligger nord for Tysfjorden i Nordland	01.11. - 28./29.02.

Bakgrunn

Når både fjellrype og lirype i 2015 kom inn på rødlista, og fjellrype i tillegg er en ansvarsart for Norge, med opptil 50 % av den europeiske bestanden, må jakttida vurderes grundig. Et sentralt spørsmål er hvorvidt det skal være anledning til å jakte ryper om vinteren. Slik jakt beskatter i stor grad de individene som ellers har størst sjanse for å bli en del av hekkebestanden påfølgende vår. Store deler av landet er nå

inne i en situasjon med lav voksenfuglbestand og lav kyllingproduksjon. Jaktuttak på vinteren kan forsterke naturlig vinterdødelighet og gi reduserte hekkebestander.

Selv om Miljødirektoratet fortsatt har tillit til at jegere og rettighetshavere ønsker å ta et ansvar for en langsiktig og bærekraftig forvaltning av lirype og fjellrype, sendte vi på høring et forslag til begrensninger i jakt på rype, som skissert over.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

	For å endre jakttid og bestemmelser om hvor og hvor lenge snarefangst kan drives	Mot å endre jakttid og bestemmelser om hvor og hvor lenge snarefangst kan drives
Fylkesmenn (9)	7	1
Fylkeskommuner (15)	2	4
Sametinget		1
Kommuner (105)	15	35
Nasjonale næringsorganisasjoner (7)	0	7
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	7	2
Regionale/lokale organisasjoner (22)	3	7
Fjellstyrer/vald/grunneierlag/store grunneiere (23)	1	4
Privatpersoner (53)	2	3
Samlet	37	64

Høringsinstansene er delt, med et klart flertall (37 mot 64) mot forslaget om endring i jakttid og endring i bestemmelsene om hvor og hvor lenge snarefangst på ryper skal tillates.

Av de 8 fylkesmennene som har besvart dette punktet i høringen, støtter flertallet høringsforslaget (sju for, én mot) (åtte av ni respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet). Fylkesmannen i Østfold er mot forslaget, og mener en sentral regulering av jakttid for rype er overflødig fordi rettighetshaverne responderer raskt på bestandsendringer. Det påpekes at det er behov for bedre kunnskap om hvilken påvirkning jaktutøvelse, herunder lokale jakttider, kvoter og lokalt uttak, har på rypebestandens størrelse.

Bare 6 Fylkeskommuner har besvart dette punktet, og disse er mer delt i sin innstilling (to for, fire mot). Argumenter mot innskrenking er at rypejakta er viktig for befolkningen, særlig i Nordland, Troms og Finnmark. Det pekes også på at bestandsnedgangen har vært mindre dramatisk i de tre nordligste fylkene enn i resten

av landet, og at det derfor ikke er behov for innskrenking der. Flere ber om en mer fleksibel ordning der jakttida kan reguleres lokalt, avhengig av bestandsutviklingen. Nord-Trøndelag fylkeskommune mener en bør vurdere å åpne for jakt etter jul for grunneiere som regulerer uttak etter taksering og gjør tiltak for å bedre produksjonen av rype på sine eiendommer (seks av 15 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Sametinget er mot både stopp i jakta 23.12 og begrensning av tidsrammen for snarefangst. Sametinget mener de foreslåtte endringene vil begunstige tilreisende jegere, særlig dersom det ikke også innføres begrensninger i jakta tidligere i sesongen. De framholder at dette gjelder alle samiske områder.

Kommunene er også delt (15 for, 35 mot), men et klart flertall er mot å innkorte jakttida. Det framholdes at snarefangst etter jul er en viktig kulturtradisjon også i deler av Sør-Norge (46 av 105 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Alle de nasjonale næringsorganisasjonene går mot den foreslåtte innkorting av jakttid for li- og fjellrype. Argumentene bak motstanden er at rettighetshaverne allerede i dag regulerer uttaket av rype gjennom lokale fastsettelser av jakttid og dagskvoter. Det hevdes at rettighetshaverne vil oppleve at forvaltningen ikke har tillit til den jobben som gjøres lokalt dersom en stopper jakta 23.12. En innkorting av jakttida vil også ramme bruksretten til de almenningsberettigede. For Finnmarks del påpekes det at bestandsnedgangen har vært mindre enn i landet for øvrig. Det påpekes at jakta etter jul betyr lite for bestanden, men mye for utøverne, som i denne perioden hovedsakelig er innenbygdsboende. Det understrekes videre at jakttida i nord i praksis blir kuttet mer enn i sør ved en avslutning 23.12. med henvisning til kortere daglengde som begrenser jaktutøvelsen i større grad i en lengre periode i tiden før og etter jul.

De nasjonale ideelle organisasjonene støtter i stor grad forslaget. Bare NJFF er mot, basert på samme argumentasjon som de nasjonale næringsorganisasjonene. Flere verneorganisasjoner vil ha innskrenkinger i jakt på rype utover det som er forslått i høringen (8 av 9 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

De regionale og lokale organisasjonene som har uttalt seg er delt mellom de to alternativene (én for og fire mot) (5 av 23 respondenter i denne kategorien har uttalt seg til dette temaet).

Privatpersonene som har uttalt seg er delt mellom de to alternativene (2 for og 3 mot).

Direktoratets vurdering og konklusjon

Mens hekkebestanden for lirype tidlig på 1990-tallet var på anslagsvis 500 000–1 000 000 individer, er bestanden i dag anslått til å være 300 000–500 000 individer. Det

landsdekkende nettverket for overvåking av hekkefugl, (Terrestrisk naturovervåking - ekstensiv - (TOV-E)), viser en betydelig nedgang i den norske rypebestanden i perioden 2007-2014. Tall fra perioden 2003-2012 viser at nedgangen i den samlede skandinaviske bestanden var enda mer omfattende. For overvåkingsområdene viser tilsvarende data en gjennomsnittlig bestandsnedgang for voksenfugler i størrelsesorden 65 % for 10-årsperioden 2005-2014. Jaktstatistikk indikerer også at bestanden avtok sterkt fra 2000 til 2015, selv om avskytingen varierer sterkt mellom år. Det er vanskelig å vite hvor godt jaktuttaket reflekterer bestanden, da det mange steder er innført restriksjoner på jaktuttaket. Totalt sett synes hekkebestanden for lirype å være redusert med over 50 % i siste 10-års periode. Store variasjoner i høstbestander, og perioder med kraftig bestandsnedgang ser ut til å være et naturlig fenomen for lirype og fjellrype. Imidlertid omfatter bestandsnedgangen som er registrert for lirype siste 10-årsperiode hele Fennoskandia, og inngår i en omfattende bestandsreduksjon som ser ut til gjelde flere fuglearter knyttet til fjell- og fjellnære områder.

Det er en betydelig utfordring i dagens lirypeforvaltning at man ikke kjenner den relative betydningen av de ulike faktorene som påvirker bestanden (klimaendringer, jakt, endringer i den øvrige fjellfaunaen, annen menneskeskapt dødelighet osv.), eller hvor mye av den observerte bestandsnedgangen disse faktorene kan forklare. Ryper er viktige byttedyr for kongeørn, jaktfalk og snøugle, de har derfor en økologisk funksjon for disse artene. Vinterjakt representerer et potensielt innhugg i den reproduserende bestanden av rype, som også er en begrenset ressurs for disse rypespesialistene i den magre perioden på vinteren. I vurderingen av jakttid på rype må artens funksjon i økosystemet og den virkning høsting kan ha på det resterende biologiske mangfoldet vektlegges, jf. naturmangfoldlovens § 16. Det forventes derfor at rettighetshavere og jegere ivaretar disse hensynene i sin forvaltning av artene.

Jakt på lirype er en av de mest populære jaktformer i Norge, og vil sannsynligvis fortsatt være en av jaktformene vi nordmenn vil prioritere også i framtida. For en kunnskapsbasert, moderne forvaltning er kunnskap om jaktas betydning for bestandsutviklingen viktig. Innsamling av informasjon om jaktuttak på lokal, regional og nasjonal basis, sammen med detaljert kunnskap om størrelsen på høstbestanden, er aktuelle tiltak som bør prioriteres.

Det er over mange år gjennomført omfattende forskning for å belyse effekten av jakt på bestandsutviklingen av lirype. Dette har gitt oss kunnskap til å foreta fornuftige og nødvendige tilpasninger for å opprettholde en langsiktig og bærekraftig høsting.

Selv om det fortsatt mangler gode data på effekten av ulike typer restriksjoner i jaktutøvelsen, har Miljødirektoratet registrert at rettighetshaverne de seinere år har gjennomført, og vil fortsatt gjennomføre, betydelige reguleringer av jakten. Både i form av kvoter og innkorting av jakttid. På denne bakgrunn finner direktoratet at det på nåværende tidspunkt ikke er grunnlag for en nasjonal innkorting av jakttiden i

forhold til i dag. En vil imidlertid gjennom de løpende registreringer og statistikker følge bestandsutviklingen tett, og ved behov vurdere begrensninger også innenfor den kommende jakttidsperioden.

Snarefangst er en aktivitet som ikke lenger har samme næringsmessige aspektet ved seg, som for noen tiår siden. Fangsten utøves av et fåtall personer spredt rundt om i landet, og er i hovedsak noe som gjennomføres for å opprettholde en gammel og viktig kulturtradisjon. Fangsten utøves både innenfor og utenfor de samiske kjerneområdene, men trolig med størst omfang i Finnmark. Det finnes ikke innsamlet samlede tall på hvor mange fugl som tas i snarer gjennom vinteren, men Finnmarkseiendommens registreringer tilsier at det tas ut ca. 500 ryper i perioden etter nyttår. Uttaket av ryper i snare før nyttår er mest trolig minimalt. Direktoratets vurderinger er at disse tallene trolig er representative for resten av landet også, og at det på denne bakgrunn ikke er tilstrekkelig grunnlag for å stoppe denne aktiviteten før jul, slik det framgår av høringsnotatet. Direktoratet vil imidlertid understreke at det også på dette punktet stilles store forventninger til rettighetshaverne om at det innføres restriksjoner dersom bestandssituasjonen tilsier det.

Miljødirektoratet opprettholder gjeldende jakt- og fangsttider for rype.

Svarttrost og måltrost

Forslag til ny jakttid

Det foreslås å åpne for jakt på svarttrost og måltrost.

Hele landet

10.08. - 23.12.

Bakgrunn

Trosten anses av mange jegere som en lite høstingsverdig viltart, selv om noen jegergrupper har relativt stort fokus på denne gruppen vilt. Både svarttrost og måltrost har stabile bestander i Norge. Begge artene felles i betydelig omfang i form av skadefelling knyttet til landbruksproduksjon, under henvisning til forskrift om felling av viltarter som gjør skade (skadefellingsforskriften).

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

Navn	For	Mot
Fylkesmenn (9)	0	7
Fylkeskommuner (15)	0	9
Nasjonale næringsorganisasjoner (6)	4	1
Nasjonale ideelle organisasjoner(9)	0	7
Kommuner (105)	0	15
Regionale/lokale organisasjoner (22)	0	8
Fjellstyrer/vald/grunneierlag/store grunneiere (23)	1	2
Vitenskapelige institusjoner	0	1
Privatpersoner (53)	0	44
Samlet	5	94

Et overveldende flertall av høringsinstansene (5 mot 94) er mot forslaget om å åpne for jakt på svarttrost og måltrost.

Det er kun 4 av **de nasjonale næringsorganisasjonene** som støtter forslaget. Én går mot. I tillegg får forslaget støtte fra ett fjellstyre. NOF har gjennom en nettbasert underskriftkampanje samlet inn mer enn 10 000 underskrifter mot forslaget.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Direktoratet foreslo jakt på to nye trostearter, måltrost og svarttrost. Begrunnelsen for forslaget var at begge artene har solide bestander, og at jakt på måltrost og svarttrost kan begrense uttaket av de jaktbare artene rødvingetrost og gråtrost, som begge er i tilbakegang over store deler av Europa. Tilbakemeldingene fra høringen viser imidlertid at jakt på måltrost og svarttrost ikke er ønskelig. Det er sterk og bred motstand mot forslaget, og liten støtte.

Miljødirektoratet fastsetter ikke jakttid for svarttrost og måltrost.

Fremmede arter

Vaskebjørn

Forslag til ny jakttid

Det foreslås å åpne for jakt på vaskebjørn:

Hele landet

01.04. - 31.03.

(Forslaget medfører endring i forskrift om jakt- og fangsttider § 2.).

Bakgrunn

Vaskebjørn (*Procyon lotor*), naturlig hjemmehørende i Nord- og Mellom-Amerika, er en utpreget alteter, med en effekt på stedefauna som likner mårhundens. I motsetning til mårhund er vaskebjørn en god klatrer. Vaskebjørn er bærer av rundormen *Baylisascaris procyonis*, som potensielt er farlig for andre arter av fugler og pattedyr, herunder også mennesker.

Transport av arter over landegrensene er en pågående utfordring. Det rapporteres om flere funn av vaskebjørn i Sverige, og også i Norge har vi avdekket ulovlig import av arten. Det er stor trafikk av reisende til og fra kontinentet, både med bil og båt, og grensekontrollene er ikke tilstrekkelige til å avdekke forsøk på ulovlig innførsel.

Ved fastsettelse av jakttider som går inn i yngletiden for introduserte viltarter oppstår det et etisk dilemma mellom hensynet til enkeltindivider og den skade introduserte arter har potensial for å påføre økosystemene på lengre sikt. I de fleste tilfeller har vi ikke muligheter for å vurdere hvilke effekter innføring av en ny art har, fordi det ikke er mulig å forutsi summen av direkte og indirekte effekter på stedefauna. I slike tilfeller mener Miljødirektoratet at føre-var-prinsippet må legges til grunn ved valg av forvaltningsstrategi. Det vil si at nødvendige tiltak for å hindre etablering og spredning av fremmede arter, eller behovet for å begrense artenes bestander, kan komme til å måtte overskygge dyreetiske hensyn som yngletidsfredning.

Oppsummering av høringsuttalelser

Tabell - høringsuttalelser

Navn	For	Mot
Fylkesmenn	3	0
Fylkeskommuner	3	0
Nasjonale næringsorganisasjoner	3	0
Nasjonale ideelle organisasjoner	5	0
Kommuner	2	0
Regionale/lokale organisasjoner	0	1
Samlet	16	1

Tilbakemeldingene fra høringsinstansene viser et klart flertall (16 mot 1) for å åpne for jakt hele året for den fremmede arten vaskebjørn.

Kun én av **de nasjonale ideelle organisasjonene** går mot forslaget. Det er NOAH, som vil gi arten yngletidsfredning. De øvrige har unnlatt å kommentere forslaget.

Direktoratets vurdering og konklusjon

Det store flertallet av respondentene fra høringsrunden er enige i direktoratets forslag, og vaskebjørn legges derfor til på listen over jaktbare arter i perioden 2017-2022.

Hele landet

01.04. - 31.03.